

SLOVENSKI UČITELJ.

Glasilo „Učiteljskega društva za slovenski Štajer.“

Izhaja 5. in 20. vsakega meseca na celi pol in velja za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr.

|| Za oznanila se plačuje od navadne verstice, če se natisne enkrat, 10 kr., dvakrat 14 kr., trikrat 18 kr.

Štev. 3. V Mariboru 5. februarja 1877. Letnik V.

Odgoja otrok v domači hiši.

Spisal Štefan Kovačič.

Učiteljeve razmere so dan danes primernejše nego kedaj gledé izreje otrok v domači hiši, one so take, da zamorejo dostikrat tu ali tam kaj popraviti, kar bi utegnilo biti na škodo otrok. Učitelj ima priložnost pri stariših to ali ono opazovati. On pride v odstranjeno hišo, vsaka palača mu je odperta, on obiše revne in premožne. Tukaj naj on rok križem ne derži. Tukaj naj on ne miruje, tu naj popravlja, kar je napačnega, naj svari stariše, pa ne v pričo otrok. Naj se ne boji zamere, katera gotovo sledi za takim korakom. Tu naj podučuje, svari, jim slabe zglede pove, v kamor je lahko zabresti pri napačnem odgojevanju otrok. Naj ga ne oplaši mala zamera, saj pride za nočjo dan. Če naravno to v učiteljev delokrog ne spada, pa vsaj mu tudi vse eno ne more biti, kakošne otroke da v šolo dobi. Kar se tiče v obče odgoje otrok od začetka njihovega bitja do začetka šole more se toliko reči: Stariši, odgojajte vaše otroke duševno in telesno tako, kakor jih morete in znate. Posebno lep in važen posel ima mati. Na njej je vse ležeče, od nje odvisi otrokova bodočnost, njegova sreča. Kdo zamore tako važen posel s toliko skerblijvostjo opravljati, nego mati? Oče tega ne more. Materina skerb za otroke mora pa res poterpežljiva biti — kako ona čuje noč in dan pri zibelki svojega otroka, kako mu perve glase v besede vpleta, kako mu pomaga na slabih nogenicah hoditi, in nazadnje je skoraj ona edina, ki mu pot uravnava, po kateri ga potem v široki svet popelje. — Sedaj že zna otrok govoriti, brez podpore hoditi, zdaj hodi po hiši, po dvoru, pride v hlev, na dvor, vert itd.; tukaj vidi mnogoverstne reči, vidi in sliši družino; tudi druge ljudi, sosede, sorodnike začne spoznati, pridobi si prijateljev, hodi v tovaršijo, in to je trenutek njegovega življenja, v katerem se vseje seme

v njegovo nježno, nedolžno serce, kjer koli poganja in pozneje sad rodi. To je čas, v katerem več ne more sama mati z vso pozornostjo na njega paziti, zdaj more tudi oče, vsa družina na mlado drevesce gledati, na tihem ga opazovati, svariti ga, učiti itd. V tem času oče in mati nikdar ne zamoreta zadosti storiti za svoje otroke. Ta čas je najvažnejši, in blagor starišem, ki ga porabijo v prid svojih otrok. Če oče to, kar mati prepove, zapove, mora se otrok popačiti; on nima pravih odgojiteljev, zabrede v brezen, predenj se zapazi, in iz njega postane malo kdaj ali pa nikoli kaj prida. Navadno podedujejo otroci od svojih starišev lastnosti, oni dobijo od njih nagnjenje k dobremu ali hudemu. Saj pregovor pravi: Jabelko ne pade daleč od dreva. Zavoljo tega bi se morala mati pred in po rojstvu deteta vsake jeze in druge hude navade ali strasti varovati. Hudobni stariši, hudobni otroci, sramožljivi starši, tudi sramožljivi otroci. Stariši bi si naj prizadevali nedolžnost pri otrokih obraniti. Naj bodo v pričo otrok pazljivi v pogovoru, da jim pohujšanja ne dadó. Otroci so radovedni in pazijo na vse, čeravno stariši drugače mislijo. Kar otrok sliši, to se mu tako v dušo vtisne, kakor v mehki vosek. Naj se jim dadó dobri zgledi, pri njih ne pomaga ne beseda ne svaritev. Oni raji storijo tisto, kar vidijo, nego tisto kar slišijo. — Stariši naj tudi otroke kaznujejo, pa modro, da jih bode šiba modre storila. Ravno to je, v čemur se stariši največ pregrešijo. Oni radi otrokom v začetku male pregreške spregledajo, jim večje ali manjše pravice dopuščajo, s tem pa jim ravno veliko krivico napravijo. Nedolžno dete postane samoglavno, in vse se mu mora dati, kar poželi. Pustite mu se rajše jokati, kot vsled vaše slabosti voljo mu spolniti. Saj mu jok nič ne škodi. Nikdar se otroci ne smejo kaznovati v jezi. Razjasnijo naj se jim rajše prestopki, da sami spoznajo, da so si res kazen zaslužili. Obstojejo svojo kazen, naj bodo stariši tudi voljni jim odpustiti, ne pa hitro za šibo prijeti. S tem in enakim ravnanjem se navadijo otroci odkritoserčnosti. S preostrim kaznovanjem pa se sili otrok lagati. — Otroci naj se privadijo že v mladosti marljivosti, delavnosti reda in snažnosti. Naj se ne silijo k nobenemu rokodelstvu in stanu, do katerega nimajo niti veselja niti volje. Kdor v resnici zapopade, koliko da je na pravi odgoji otrok ležeče, ta bode imel tudi dobre otroke.

Napake, vsled katerih stariši pri otrocih ljubezen in spoštovanje izgubijo so:

1. Velikrat se slišijo pritožbe, da otroci svojih starišev ne ubogajo. Kaj je temu vzrok? Kdo je kriv?
2. Otroci so spoštovanje in čast do svojih roditeljev zgubili. Zakaj pa to?

Neporedni otroci! oh! to je nesreča za stariše, kakor tudi za otroke. Pa gotovo mi bodeite priznali, da so stariši, ki se

v tem žalostnem položaju nahajajo, pri katerih otrocih nobeno opominjevanje, nobeden nauk, nobeno strahovanje ne pomaga, sami te nesreče krivi in ne njih otroci.

Dvanajst napak, katerih se stariši zakrivijo pri odgoji otrok.

I.

Starišim ne gre vse po volji, se ježe in v jezi nesramne besede izgovarjajo. Otrok sliši to, in si misli, saj ne more to tako gerdo biti, ker sem od očeta in matere slišal. Kaj se zgodi? Čez nekateri čas otrok ponavlja te besede. — Stariši to zapazivši se hudujejo in ne morejo zapopasti, kje da bi se bil otrok teh hudobnih besedi naučil; prime jih jeza, in otrok je kaznovan. Ali ni taka kazen čudovita, ako se otrok kaznuje zovoljo besed, katerih se je od svojih odgojiteljev naučil. Otrok si misli: Saj nijsem nič drugega storil, kakor to, kar so oče ali mati storili, pa sem vendar kaznovan. Na zadnje se zgodi, kar se tudi zgoditi mora: otrok zgubi spoštovanje do svojih starišev, in ne posluša na opomnine, ne na svarilo.

II.

Stariši se večkrat v pričo otrok prepirajo, eden drugemu slabosti in pomanjkljivosti očitajo. Oče pa gotovo ne ostane dolžan svoji preljubenzivi ženki. Očita jej, da je nemarljiva gospodinja, malo vredna in še velika sreča, ako ji še več in lepših lastnosti ne pripiše. Če si tedaj stariši očitajo eden drugemu take obrekovalne besede, da si nasprotno imenujeta pomanjkljivosti, slabosti, se sama za nesramneža glasita, kako se tedaj zamore od otrok terjati, da bi imeli do svojih starišev spoštovanje in ljubezen. Da so pa taki stariši malo vredni, to so njih otroci sami iz njihovih ust slišali. Naj reče kdor karkoli boče, otroci zgubé spoštovanje do svojih starišev. To je hasek prepira v pričo otrok.

III.

Tretja napaka obstoji v tem, ako oče, mater ali mati očeta v pričo otrok nekako zaničuje, n. pr. otrok vzame vilice v roko, ter si misli malo igrati. Oče, ki to vidi, da se otrok lahko zbode, mu vzame vilice. Otrok se začne milo jokati. Kaj stori zdaj marsiktera mati? Obnaša se, kakor da bi bila na očeta prav huda in pravi otroku: „Čakaj le ti hudoben ataj, jaz te že bom za to malo pokregala“. To vemo, da nepremišljena mati tako hudobno ne misli, pa otrok tega ne ve, on misli, mati ima prav, oče pa mu je storil krivico. Od zdaj otrok nima več tako rad očeta. Stariši ne smejo misliti, da so te reči malenkosti. Če mlado drevesce krivo privežeš, in tako izrasti pustiš, nikdar in nikoli ti ravno zrastle ne bo.

IV.

Stariši mnogokrat vprašajo svoje otroke: Katerega od nas pa imaš rajši? Tako bi se otroci ne smeli nikdar popraševati. Zakaj? Ravno po takih vprašanjih se da otroku priliko očeta z materjo primerjati, in iz tega sledi, da ima otrok enega rajši od drugega. Tisti od starišev, ki je od neumnega otroka manj čislán, bode otroku na videz hudovoljen, in se posluži slabosti, s katero otroku svojo zamero očita. S časoma začne otrokova ljubezen omahovati. Ta napaka pa še ima neke druge slabe nasledke, namreč, ako se otrok vpraša v pričo obojih odgojiteljev, katerega da bi rajši imel, pride v nekako zadrego, in ne ve, komur da bi prvo mesto odločil. To je spet naravna pot, da se privadi otrok potuhe in hinavščine, kar pa je gerda hudobija.

V.

Ako hoče mati otroka malo strašiti, mu pravi: Le čakaj, bom že očetu povedala! Ali pa ga oče postraši itd. Kaj sledi iz tega. Otrok si misli tistega, kateri ga je postrašil, da je divjak, trinog, neusmiljen; in gotovo ne more ž njim ljubeznjiv biti.

VI.

Nektere matere imajo to slabo navado namreč, če imajo dete v naročji, in oče želi tudi ga malo pestovati, mu tega ne samo ne dopusté, temuč otroka nagovarjajo, da naj pri njih ostane. Po tem se privadijo otroci posebne ljubezni do matere, kar pa bi ne smelo biti. Starši si naj edredé otroke tako, da bode eden kakor drugi spoštovan in ljubljen. Otrok, ki želi le pri materi biti, je navadno boječ, plah, odljuden in svojeglaven.

VII.

Stariši se pregrešijo zoper pravo odgojo svojih otrok s tem, da ne preiskujejo na tanjko, ali imajo otroci prav ali ne. Oni mislijo, otroci morajo, ker so otroci, z vsem zadovoljni biti, ako se jim tudi krivica godi. Temu pa ni tako! Prirojena nam je neka čut, ki nas že zgodaj v mladosti opominja na naše pravice. Varujte se tedaj nedolžne otroke razžaliti, in jim nikdar ne odtegnite, za kar vas imajo pravico tirjati in s čemur jim zamorete postreči. Dokažite in razjasnjajte jim pri vsaki priliki, da ne ravnate samovoljno, temuč da imate vselej njihovo dobro pred očmi. Ravnajo pa stariši po svojem nagnjenju in pokorščino iz gole terme tirjajo, tedaj bodo otroci razserdeni in terdovratni in zgubijo nazadnje vse upanje do pravice.

VIII.

Velika napaka starišev je, ako ne čislajo in ne morajo za ljubkovanje svojih otrok ali pa če so še celo neobčutljivi do njih. Najdejo se prav dobri in nepokvarjeni otroci, ki, ako se

kaj pregrešijo, hitro k starišim hitijo, prikupujejo se in odpušcanja prosijo. Nekateri stariši so tako divji, da nimajo sočutja do otrok, prošnjo overžejo, še z nespodobnimi besedami in s hudobnim obličjem jih odpravijo. Ali otroka serce ne boli, ako vidi, da z najboljšo voljo in z najlepšim obnašanjem pri svojih stariših nič ne opravi in usmiljenja pri terdih starših ne dobi?

IX.

Večkrat prepovedó stariši svojim otrokom tudi najnedolžnejše veselje in to samo za to, ker so otroci ravno v takem trenutku k njim prišli dovoljenja prositi, ko niso oni dobre volje. Kako dobrotljive stariše si otroci mislijo! Mi pa tudi vemo, da ljubezen vzbuja ljubezen in brez te ni spoštovanje do starišev.

X.

Nekateri stariši imajo gerdo navado, da svoje otroke napeljavajo na to, da so primorani biti proti njim nezaupni, jim očitno lažejo, in s pomočjo laži je vkanjujejo. Tu je pa spet ljubezen po vodi splavala. N. pr. vi želite v vertu se sprehajati, otrok vas prosi, naj bi smel iti z vami, da bi se z vami radoval. Vi mu, postavim prošnje ne overžete samo, temuč še pristavite, da niste namenjeni na vert itd. Drugi dan pa otrok zve, kako ste ga opeharili, in mu lagali. Ali mu ne dajate s tem najlepše prilike za laž in potuho. Veliko boljše bi pa storili, ako bi mu na ravnost odrekli, saj je otrok tudi dolžan pokoren biti in ubogati.

XI.

Nekateri stariši imajo navado, da samo žugajo in zapovedujejo, pozabijo pa opazovati, ali se njih zapoved spolni ali ne. To je otrokom kaj po volji, oni pustijo žugati, zapovedovati tako dolgo, dokler se komu poljubi, saj vedó, da se jim nič hudega ne zgodi. Spominjam se še prav dobro, da se otrok na materino grozenje še zmenil ni, kakor hitro je pa očeta blizo čutil, je bilo vse v redi. Kdo je bil temu kriv? Materinega žuganja se je navadil.

XII.

Velika napaka je tudi, ako stariši svoje otroke, kadar so že nekaj odrasli, seboj vzemo na sejem, na cerkvene shode, na ples itd. S tem si pridobé nekako hrepenenje po nenavadnih prijetnostih. Še nektera leta, in otroci že sami, seveda na skrivem, najdejo pot do take zabave. Kaj se zgodi? Otroci zgubé vse veselje do domače nedolžne igre. Iščejo si veselie drugod. Stariši se potem tožijo, da njih otroci ne ostajajo doma, jih nočejo ubogati, se klatijo po vasi in obiskujejo slabe tovaršije. Kdo pa jim je temelj k temu položil? Stariši sami.

To je dvanajst najnavadnih napak, ktere stariši pri odgojevanju svojih otrok zakrivate. — Še se nahaja veliko drugih napak, a stariši so že veliko storili, ako so se teh naštetih varovali.

O največjem zakladu učiteljev in odgojiteljev.

(Od F. Wiedemann-a¹⁾ prevodil Nedeljko.)

Evo ti različnega, prijaznega kerdela otročičev, kateri so vnovič tvojemu srcu in tvojej vesti izročeni. Vsak izmej njih je druge družine, vsak je v inih okoliščinah dorastel in vzrejen bil. Razno je bilo njih dozdanje življenje, nekaterih veselo in srečno, drugih nže vibarno, ubožno ter v stradanju. Vendar nobenemu od njih ne manjka ljubečih sere; vsaki poseduje izvestno vsaj eno serce — materino serce, polno zveste, neizmerne, nebeške ljubezni! Cvetoča roznata ustica vseh so prijela uže tisoč in tisoč poljubkov serčne materine ljubezni, čiste očetove sreče. Tisočkrat so vsakega persi rajsko objeta uže počivale na vročem materinem in zvestem očetovem serci! Vsak izmej teh otročičev je zaklad, nad vse zaklade zemeljske. Najubožnejši berač ti bode kraljestvo, ponujeno mu za dete, s zasramovanjem zavergel.

Vsako izmej te dece pa je tudi stalo neizmerno množino truda, skerbij, pomanjkanja in drugih najraznoverstnejših žertev. Samo pomisliti je treba na otroško življenje od prvega vsklika pa do tistega dne, ko je otrok pevikrat stopil v šolo, in vsak bode uvidel, kar zahteva „vzreja otrok“.

Slednjič pa nas pojedinec spominja težkih, zelo težkih ur, kajti božje besede, rečene Evi: „v bolečinah bodeš rodila otroke“, so večnim naravnim zakonom postale.

Predragi prijatelj in tovariš, oglediva si poblize teh majcinih novincev. Evo ti malega, čilega, dasi malo bledega sinčiča premožnih roditeljev. Akoravno jim ničesa ni manjkalo, življenje si (kolikor je moči) osladiti, itak jim je več let v žalosti preteklo. Vsi njih užitki jih niso osrečili. Dasi so vsega dovolj imeli, vendar so se za najubožnejše smatrali. Čemu-li? Niso imeli otrok, akopram so uže dalje čase v zakonu živeli. Naposled je Bog uslišal njih vročo prošnjo, — tole je njihov mili Rajko. Kakošno veselje, kaka radost in sreča je jim! Zdaj stoperv so srečni! Njihov edinec je! Kako skerbijo zauj — za edinca! Ta

¹⁾ Wiedemann-ovo knjigo: „Učitelj malih“ bi vsakemu učitelju pri-serčno priporočal za čitanje (ali varovati se treba „a plagio litterario“). Žalibože pa je „okrajnih kujižnic“, ki še ne posedujó omenjene knjige!

Rajko, edinec njihove ljubezni, je stožer, okoli katerega se suče vse njih življenje. Njegovi očesci sta jim dve solnci, njegova sreča njih nebo. —

Glej! to dete je pa sedaj tebi izročeno.

Tamkaj le sedi mali Vladko, ljubeznjivega, dobroserčnega obraza. Od petorice še on edini živi. Pervi je umrl precej po porodu, drugi v tretjem letu. Dva, katerima je bilo še več let, sta vsled hude merzlice skoro ob enem se preselila v boljše življenje. Kakošne izgube, kakošna žalost roditeljem! Koliko solz so zaplakali za umerlimi! Da bi jih samo videl žalostnega duba stoječe pri „črneji jami“, ter čul serce tergajoče ihtenje neutješljive matere! Zdaj še imajo samo Vladka. Nač vse ga ljubijo, da — boječe ga ljubijo. Vsak nepravilen dih, vsako kašljanje, malo bleda lica, slab tek, najmanjša bolečina njihovega miljenca njim hitro napravijo skerbij in nemira. „O Bog, ko bi nam še to edino dete vzel?“ mislijo vedno. Mali Vladko je „otrok vednega straha“.

Vidi! tudi ta otrok je od zdaj izročen tvojej skerbi.

Glej ovde na levo bledo Milico. Bleda, uboga je; uže od poroda slabi in boluje. Mnogo je terpela. Kedo-li bi prebrojil vseh noči, ki jih je uboga, boječa mati prebedela? Kedor ni sam imel bolnega otroka, ta ne ve ljubezni materine ceniti. Vsa mogoča sredstva in zdravila so bila poskušena — vse zaman. Milica ni ozdravela. Čem dalje jo je mati videla terpeti, tem bolje jo je ljubila, temveč za-njo žertvovala. Naposled je uže tretje leto naveršila. Zdi se, kakor da bi zdaj počasi okrevala. Lica, od sedaj polnejša, so začela se rudečiti; tudi veselejša je postala. Kakošna radost za mater! Ali, zopet so se pojavile razne otroške bolezni; večkrat zopet blizo smerti; vendar je vse srečno prebolela. Ljubi Bog je vslišal tisoč gorkih molitev, ki so jih roditelji pri postelji bolene Milice molili. Živi še jim. Milica, preljubo „dete bolečin“ doživela je uže šesti rojstni dan. —

Glej! tudi ta ljubimec svojih roditeljev predan je tvojej brigi.

Zdaj se pa ozriva tje le na desno, kjer mali Bogdan sedi. Ubožno je oblečen. Bleda upala lica, bojzljivost nam kaže, da mu zibelka ni bila Bog ve kako mehka. Ima še šest bratov in sestric, katerim je vsem več let nego njemu. Roditelji so mu siromašni, ali pošteni in pridni. V potu svojega obraza skerbé, kolikor je moči, za svoje otroke. Redko kedaj si iz za teškega dnevnega dela za večerjo privošijo kaj drugega ko črnega hleba, samo da morejo časi otrokom česa boljšega dati. Često jim je uže manjkalo skoro vsakega živeža, a pri mizi je bilo vendar šest njihovih ljubljencev. Zdaj še imajo Bogdana. Treba tedaj še bolj delati in ubožneje živeti. S skerbniim očesom zre oče

v bodočnost. „Kaj li bode enkrat od mojih sedmerih otrok“ vzdihuje ubogi oče. „Zapustiti jim ne bom mogel ni prebite pare“. Sedaj se spomni šole. „Pridno jih hočem v šolo pošiljati“ pravi zadovoljnejši. „Učiti se morajo vsega, kar je v življenju potrebno, in kar Bog od njih zahteva“. Mali Bogdan je „otrok uboštva“.

Tudi ta otrok je Tebi poverjen.

Tamkaj le glej malega Vladislava, kako boječe sedi! Nikedar še ni tako daleč potoval, ko danes v šolo. Šolske sobe celo ne pozna. Cela mu podoba kaže na topoglavost. To tudi ni čudo! Odrastel je bil v prostej, oddaljeni koči. Reven je bil njega živež, slaba obleka ter priprosta postelja. Oče in mati sta malo (ali skoro nič) skerbela zanj, ter nedovoljno delovala na njega duh, bodisi da nista imela časa, ali premalo znanja. Sirotče je živelo samemu sebi, časi mnogo ur brez mislij sedeč na hišnem pragu. A roditelji so še menili: „ta otrok je priden“! O Bog! Otrok pa je bil, rekel bi, slep in gluhonem! Redkokrat je ta siromak kaj posebnega videl. Kokoši, gosi in vrabei so bili edini mu prijatelji. Z drugimi otroci pa tudi ni mogel igrati se, preveč je bil oddaljen — na samoti. Tako je ubožec vzrastel in preživel šest let, brez vsega. Nikogar ni poznal, o ničem vedel. Govora se mu pa tudi Bog usmili. Slab na duši in telu, ter usmiljenja vreden je bil.

Tudi za to sirotče treba, da skerbiš.

Da, dragi brate, imej s to sirotinjo blago potrpljenje, kajti sama ni kriva svojega telesnega in dušnega siromaštva!

O, ljubi prijatelj, bodi si učitelj ali kateheta, vselej misli v kakošnih okoliščinah je ta ali oni ubožček vzrastel, ter koliko so roditelji zanj sterceli, in gotovo boš drugače ž njim ravnal in bolje ga ljubil (dasi te morda večsi jezi).

Radi tega nam bodi vsaki učenec ali učenka najdražje dobro in največji zaklad, ki smo ga dobili. Bodi si siromak ali bogatin, Zorko ali Slavica, nikoli nočemo pozabiti, kar sta svojej materi! —

Kocenov zemljepis za narodne šole.

Poslovenil Ivan Lapajne.

I. Oddenek.

Podoba, velikost, gibanje in naravne lastnosti zemlje.

(Dalje.)

5. Strani sveta.

Stran, kjer opoldne solnce opazujemo, je jug ali pol-dan; nasproti jugu je sever ali polnoč; tam, kjer solnce o času enakonočja, to je v začetku spomladi in jeseni izhaja, je vzhod ali jutro; nasproti vzhodu je zahod ali večer. Med

temi glavnimi stranmi neba so postranske strani: severovzhod, severozahod, jugovzhod, jugozahod. Okrogla plošča, na kateri so strani sveta s čertami zaznamovane, zove se veterna roža (veternica). Najlože se strani sveta poznajo po magnetici (kompas), ki kaže vedno proti severu. Zemljevidi kažejo dele zemeljne poveršine in so tako risani, da je zgoraj sever, spodaj jug, na desno vshod, na levo zahod. Na zemljevidih vidimo ravne in krogovite čerte, to so poldnevnik in vzporedniki, ki delajo skupaj stopinjsko mrežo in služijo v to, da se more lega krajev določevati. Da se namreč lega kraja ali dežele določi, treba je povedati vzporednik in poldnevnik, ki sta potegnena skozi dotični kraj, ali ki obdajata dotično deželo. Vzporedniki se štejejo od ravnika (največjega vzporednika) proti tečajema; med poldnevnik, ki so vsi enaki, treba je posebej zaznamovati onega, kateri ima kot prvi poldnevnik veljati. V srednji Evropi imajo navadno onega za prvega, ki je 20° zahodno od Pariza in je blizu otoka Ferro potegnen. Daljava od ravnika proti tečajema se zove zemljepisna širokost, daljava od zahoda proti vzhodu zemljepisna dolgost. Na vzporednikih štejemo širokostne stopinje, na poldnevnikih dolgostne stopinje. Širokostne stopinje brojimo na severni in južni strani od ravnika, dolgostne pa vzhodno in zahodno od prvega poldnevnika. Dunaj ima n. pr. $48^{\circ} 12'$ severne širokosti in $34^{\circ} 2'$ vzhodne dolgosti, Buenos-Ayres v južni Ameriki pa šteje 35° južne a 41° zahodne dolgosti.

6. Mesec in njegovo gibanje.

Mesec ali luna je 52.000 milj od zemlje oddaljena in ima v premeru 454 milj. Kakor se zemlja okoli solnca pomika, tako kroži tudi mesec okoli zemlje od zahoda proti vzhodu, in se pri tem kroženju v enem letu 12krat okoli nje zaverti. Ako vidimo zvečer polovico njegove od solnca razsvitljene poloble v podobi čerke *D*, je prvi krajec. Čez en teden je vsa razsvitljena mesečna polovica proti zemlji obrnena (polni mesec, ščip). Zopet čez en teden vidimo ga proti jutru v podobi *C* (zadnji krajec). Zopet čez en teden je nerazsvitljena polovica meseca proti zemlji obrnena (mlaj). To so razne mesečne spremembe.

7. Solnčni in mesečni merk.

Ako pride mesec v ravno čerto med solnce in zemljo, ima oni del zemlje, kamor pade mesečna senca — solnčni merk, ki je pa samo o času mlaja mogoč. Ako je pa zemlja v ravni čerti med solncem in mesecem, nastane mesečni merk, ki je pa samo o času ščipa mogoč. Ako nam mesec vso solnčno ploščo zakrije, imamo polni, ako pa samo en del solnca, delni

solčni merk. Enako je tudi pri mesečnih merkih. Obročasti solčni merk pa nastane takrat, kadar je sredina solnčne plošče od meseca zakrita, rob pa je še vidljiv. Da se velikost pokrite plošče pri delnem merku preračuni, misliti si je treba premer solnčne plošče na 12 enakih delov (palcev) razdeljen; velikost zakrite plošče se potem v palcih pove.

8. Suha zemlja po svoji porazni razredbi.

Od vse zemeljne poveršine je malo več nego en četert kopne ali suhe zemlje. Razločuje se pet delov sveta ali zemlje (zemljin), in ti so namreč: Evropa, Azija, Afrika, Amerika in Avstralija.

Mali kosi suhe zemlje, od vode obdani, so otoki. Več otokov skupaj se zove otočje, ako stojé v versti, pa otoška versta. Deli zemlje, ki se na eni strani celine deržé, na drugih jih pa morje obdaja, so polotoki; mali in posebno ozki polotoki so zemeljska stegna (jezika), gorate, v morje segajoče šterline, so nosi (kapi). Medmorje (zemeljska ožina) je prav ozka pokrajina med dvema morjema in veže dve večji celini. Rob zemlje ob morji je obrežje, nizko obrežje s peskom posuto, je peskovina, dežela ob obrežji se zove primorje. Tista dežela, ki ima mnogo polotokov in stegen, ima veliko členovitost. Evropa ima največjo, Afrika najmanjšo členovitost.

9. Suha zemlja po svoji navpični razredbi.

Suha zemlja kaže te le glavne oblike: nižavje, stopnjevina, višavje. Nižina je tisto nižavje, ki se kaj malo nad morje vzdiguje. Ako je poveršje ravno, zove se nižavje planota. Prelaz med nižavjem in višavo je stopnjevina. Višavje je dosta više nad morjem, nego nižavje in stopnjevina. Ako višave nemajo hribov, zovejo se visoke ravnice. Prav razširjene višave so gorske planote. Dežele, katere le malo ali nič rastlin ne pokriva, so puščave; mala zelena, obdelana mesta s studenci po puščavah, so zelenice (oaze). Po pustinah (pustah) raste nekaj zelišč o času dežja, toda po leti se posuši; močvirje in mahovje so mokrotna, z mahom obraščena tla. Neizmerni travniki v severni Ameriki se zovejo savane in prerije; velike pustine v južni Ameriki pampas in ljanos.

So samske gore ali hribje, pa tudi so gore sklenjene v veliko pogorje. Gorska versta ima redno uverstene gore z določno namero, vstrično gorstvo je več vzporednih gorskih verst. Oni verh, kjer se več gorstev strinja, zove se sklop ali vozal. Male nizine prek gorstvenega slemena so sedla, čez katera so napeljane večkrat gorske ceste ali prelazi. Spodnji del hriba je njegovo vnožje, srednji del se zove bok, rebro, stran ali breg, najvišji del je pa teme ali

verh. Po razni svoji obliki se tudi imenuje: ert, kapa, glava, itd. Najpravilnejše gorske oblike so vulkani ali ognjeniki. Po visokosti se razločujejo visoke gore (čez 5000'), srednje in nizke gore (tudi hribovje). Visoke gore ali alpe imajo večidel ostre in oglate verhe. Nekatere se vzdigujejo nad ločnico večnega snega, to je nad ono visočino, v kateri sneg več ne kopni. Ledniki so veliko ledovje v razpokah visokih gora. Plazi nastanejo, če se sneg z gora uteraga in v doline z veliko silo trešči. Srednje gore so od 2000 do 5000 čevljev visoke, okrogle podobe in širokih verhov. Prigorja so male gore, ki se polagoma iz ravnin vzdigujejo. Kedar se meri visokost gora, razločuje se nadmorska (absolutna) in primerna (relativna) visokost. Vzvišenost kraja ali gore nad morjem je absolutna, nad bližnjo deželo pa je njegova relativna visokost.

10. Morje.

Velika voda, ki pokriva večino zemeljnega poveršja, in v katero se tekoče vode izlivajo, imenuje se vesoljno morje ali ocean. Del morja, ki je od več strani s suho zemljo obdan, zove se zaliv, mali zalivi so zatoki in zanošja, njih zunanja stran je ladijišče, kjer ladije stojé. Luke so mali zalivi, kjer ladije varno počivajo. Ozek, od dveh strani stisnen del morja, zove se morska ožina, kanal pot, struga. Sredozemsko morje je s suho zemljo obdano morje. Otoki, blizo morske brežine, so celinski otoki, visočine na morskem dnu se zovejo grebeni, skalnati grebeni so kleči.

Razločuje se 5 velikih morij:

1) Severno ledeno morje, okoli severnega tečaja do severnega tečajnika.

2) Atlantski ocean med Evropo, Afriko, Ameriko in obema tečajnikoma.

3) Indijski ocean med Afriko, Azijo, Avstralijo in južnim tečajnikom.

4) Veliki ocean, tudi tibi ocean imenovan, med Ameriko Azijo in obema tečajnikoma.

5) Južno ledeno morje, okoli južnega tečaja do južnega tečajnika.

Morje se vedno giba. Vetrovi pritiskajo na morje in delajo se valovi, zaganjanje in odbijanje valov ob sternem obrežji se zove kipenje. Poleg tega nerednega morskega gibanja opazujemo pri morji redno naraščanje in padanje, t. j. plimovanje, plima (pritok) in vseka (odtok). Plimo provzrokuje privlačnost meseca, o času mlaja in ščipa je plima večja (visoka plima), nego o prvem in zadnjem krajeu (nizka plima). Razen tega so v morji vedni tokovi na razne strani; ti tokovi nastanejo vsled vertenja zemlje okoli osi, nekoliko tudi vsled razne morske toplote po različnih krajih.

(Dalje prih.)

Dopisi.

Iz Starega terga na Notranjskem 20. januarja. (Šiba v šoli.) Dan danes imamo poleg drugega švindeljna na pedagogičnem polji tudi dokaj resno vprašanje o šibi. Eni hoté z humaniteto in napredno êro šibo odganjati iz šole in drugi jo zopet želé, da jim pomaga v izvanrednih slučajah pri odgoji mladine.

Pervi pravijo, da je baš šiba uzročila dokaj nesreč in pa da naj bode učitelj izobražen dovolj, da sê svojo avtoriteto imponira deci; drugi terdê, da nej mogoče napravljati v vsakej vasi „Rettungshäuser“ za zapuščene in izpridene otroke, ter da pri tacih le šiba mogoče še kaj opravi.

Utemeljevanja preganjalcev „šibe“ se meni zdê polna protislovij. Od kod so prišle po šibi nesreče? Recimo naravnost: vzročila jih je surovost učiteljev. Učitelji nejsó bili krivi, če so bili surovi. Mežnarji, beriči, odsluženi vojaci itd., to nejsó možje, ki so sposobni učiteljevati. „Von einem Ochsen kann man nichts anderes verlangen als ein Stück Rindfleisch!“ Kje pa so se izobraževali taki učitelji? V šolah ne, — njih tovaršija se je zbirala pri bokalu šnopsa in tam so kvartali, surove burke uganjali in drugi dan pa zopet šli — o ironija — deco odgojevat!? Ne rečem, da baš v sedajnih časih so še bili taki, a poglejmo 100 let nazaj. Da taki ljudje nejsó mogli berzdati svojih strastij, je jako umljivo. In topli so in premetavali ubogo deco, da si je vratove lomila. In kedo je bil tega kriv? — Tisti, ki so tacim ljudem šibo v roke dali. —

Danes pa imamo izverstno postavo, kako naj se učitelji izobražujejo. Danes mora biti učitelj izobražen in oblažen êlovek, da se lahko pokaže v vsakej izobraženej družbi. Tako postava, če jo povsod ne izpolnujejo — nej postava uzrok. Pri êloveku pa, ki je izobražen in oblažen, se ne bodo nesreče godile radi šibe. Tak êlovek zna svoje strasti zmagovati in torej ne bode vratov lomil in oêes izbijal. Baš tacemu bi se torej lahko šiba dovolila, Res, da tak učitelj uže jako imponira sê svojo osobo; deca ga ima rada in ga uboga. A vendar je mej toliko dece gotovo kaj izpridene in pri teh ne bodo opravile bog ve kaj one „Rettungshäuser“, pri teh bi opravila šiba in pa — popolno izuliranje. Če pa tacega malopridneža zapodimo, izključimo iz šole a! to bode še le vesel! Izključenje bi imelo samo v mestih nekoliko pomena, na deželi pa ravno nasprotni uspeh. Kam bode dal berač svojega dečka, če ga izključimo iz šole? Še bolje se bode navadil postopati. Ampak izulirati ga in pa izpustiti, da se od lakote trese, potem pa mu kazati z lepo njegovo ostudno pregreho. Če to ne pomaga, ne pomaga nič. Seveda učitelj mora biti toliko učitelj, da ne bo dejal: „Če zaprem koga, sem pa še sam zapert, niks tajč“. Tako govorjenje bi ne pristovalo pravemu učitelju. Tudi meni se še zdi ugodni čas za upeljavo šibe. Učiteljišêa naj še pridno in pridneje delajo in potem bode lahko šiba dovoljena, kadar jo itak skoraj nobeden ne bode potreboval ali pa le v redkih slučajah. Če pa se uresniči to, kar je baje prof. Süß predlagal, da se naredê zopet kategorije učiteljev in kar je nek nemšk učitelj jako hvalil v „Freie pädagogische Blätter“, potem pa naj bode šiba za vedno prepovedana. Pri tem predlogu se vidi prvič, kako

daleč smo se zakolpirali s povsem dobro postavo, da se moramo uže na verbovih vejah loviti in drugič pa, da se je višjih krogov vsled utrujenosti polastila antipatija zoper narodno šolstvo. Tak predlog, ki je slovom rečeno, vsemu človeštvu in osobito podlagi države — kmetu na veliko kvar, bi jaz napisal na lep papir in bi ga obesil na vislice. Učiteljske kategorije! To se pravi: Na kmetih, da le pisati in brati zna, v terjih, da ve, koliko je pet krav za en groš, v malih mestih, da zračuni, koliko pol kile mesa velja itd. In ta predlog podpira v novinah še učitelj!? Zakaj? Zato, da bi mestni učitelji postali zopet bogovi in na deželi pa „ein ganz gemeines Stimmvieh“.

Janko Žirovnik.

Iz ormuškega okraja. Evo ti, dragi „Učitelj“, letno poročilo našega društva o l. l. Z lanskim letom končalo je naše društvo 4. leto svojega obstanka. V seji 3. febr. 1876 so bili v odbor izvoljeni:

Pervosednik: Šijanec; tajnik Šinko; blagajnik Stuhec in odbornika Kovačič in Strenkel. Za podpredsednika bil je izvoljen Kovačič in Kosi. Ker je pa Šijanec predsedništvo odložil, bil je v seji 1. junija izvoljen za pervosednika: Kovačič.

Društvo je imelo deset sej, v katerih se je sledeče razpravljalo:

Štrenkelj: Šolska odgoja. Naravoznanski uk v narodnej šoli (4 govori).

Šinko: Telovadba v narodnej šoli. Slovanstvo. a) zgodovina; b) njihov jezik in pismo; c) družina in navade; d) pravljice in pesmi. Zgodovina v narodnej šoli.

Kosi: Fizika v narodnej šoli.

Kovačič: Beseda o učiteljskem društvu. Petje v narodnej šoli.

Dr. Ivan Geršak, podporni ud: „Upljiv krajnega šolskega sveta na razvoj narodne šole.

Schmidinger: Poročilo o zborovanju v Celju.

Društvo bilo je na sledeče časnike naročeno: „Slov. Učitelj“, „Naredak“ in „Pädagogische Zeitschrift“ ter kupilo: 1) didaktiko Komenskega; 2) Zablude uzgoja; 3) Ogled v lučbu; 4) Statistiko hervatskega učiteljstva.

Udov brojilo je h koncu leta 32. Med temi 11 pravih, 20 podpornih in 1 častni ud. Dohodkov imelo je 67 gld. 46 kr., izdalo je 41 gld. 46 kr., ostalo tedaj 26 gld. To je kratek pregled delovanja našega društva. V seji 4. januarja 1877 volil se je novi odbor.

Pervosednik: Kovačič; tajnik: Šinko; blagajnik: Štuhec. Odbornika Eberl in Kosi. Odbor je volil Eberlna za podpredsednika.

Kovačič je h koncu predlagal: Udje društva naj bi o bukvah, ktere si iz okr. učit. bukvarnice izposodijo pri društvenih sejah poročali. Štrenkel temu ugovarja in pravi, da bodo učitelji potem menj brali, da se tej nalogi ognejo. Šinko podpira Štrenkeljna pristavivši, da je koristnejše, če se predmeti narodne šole pri sejah praktično obravnavajo in predlaga: Govorniki naj bi v tekočem letu se na imeniten predmet narodne šole, na kmetijstvo ozirali, ter ga praktično obravnavali. Predlog Štrenkeljna se sprejme.

Šinko: Društvo naj voli dva zbiratelja, ktera bi slovensko zgodovino narodnej šoli primerno sestavila in to kolikor mogoče v mičnih pri-povedkah, in ta zbirka naj bi se v arhivu društva v porabo vsakemu uč-

telju dala. Tema zbirateljema naj bi vsi udje društva pomagali in jima tvarine pošljali. (Sprejeto.) Šinko in Štrenkelj se izvolita.

Štrenkelj priporoča za prihodnje leto sledeče časnike: „Sl. Učitelj“, „Päd. Zeitschrift“ in „Volksschule“ (sprejeto).

Na dalje pravi, naj bi se društvo ormužkega krajnega šolskega sveta za zborovalno sobo zahvalilo in tudi podpornim udom za pripomoč.

Slovstvo.

(„Kratek opis Štajerske, Koroške, Kranjske in Primorja“) se je v vseh iztisih (2000) že razprodal, dokaz, da je bila knjižica prav primerna potrebam slovenskih šol. Pisatelj pa pripravlja nov zboljšan in pomnožen napis. Dodati nameni vsaki deželi tudi prav kratek in lahko razumljivi pregled njene zgodovine.

Šolske novice in drobtine.

(Iz štajerskega deželnega šolskega sveta). V seji 11. jan. se je med drugim določilo, da se pošlje vsaki šoli odtis onih določb železničnega prometnega reda, po katerih se nesreče zabranjujejo, da se mladina ž njimi seznanja. Jože Zirngast se je imenoval nadučiteljem v Ribnici; Šimen Kropoju v Konjicah se je petletnica dovolila. — Iz seje 18. jan. poročamo, da se je v Mariboru dovolila ustanovitev obertnijskega nadaljevalnega kurza. Načelnikom šolskih svetov v Mariboru, Lempahu in Makolah izreklo se je priznanje za zaslužno delovanje pri zidanji novih šolskih poslopij. Seja 25. jan. Med drugimi manj važnimi rečmi, zlasti za nas Slovensko-štajerce, imenoval se je Jože Trobej za def. učitelja v Slovenjgradu. Ivanu Zirngostu v Arvežu in Francu Böcheimu v Kozjem podelile ste se petletni dokladnici. Učitelj Ivan Wratschko (Vračko) v Laškem tergu djal se je v začasni pokoj.

(Imenovanje.) Minister za bogočastje in nauk imenoval je nadučitelja v Laškem tergu, Ivana Ranner-ja okrajnim šolskim nadzornikom za okraje: Ptuj, Rogatec, Ormuž, Ljutomer in Gornja Radgona; profesorja na učiteljišču v Mariboru, Franca Robiča za nadzornika v mariborski okolici, Slovenski Bistrici, sv. Lenartu, Cmureku in Radgoni. (Začasno je on že opravljal to službo. Ured.)

(Odlikovanje.) Gospod Sigmund Jeraj, frančiškan in učitelj v Novem mestu je dobil zlat križ za zasluge, g. Potokar, nadučitelj v Mokronogu pa sreberni.

(V zadevi učenja veronauka) za pripravljenje prijemanja sv. zakramentov smejo vsled odloka naučnega ministerstva od 22. dec. l. l. kateheti tudi v posebnih, nešolskih urah mladino podučevati, ako se je cerkvena oblast z okrajnim šolskim svetom porazumela in se je šolskemu voditelju to naznanilo. Tak poduk sme toda samo malo tednov trajati.

(Metelkova darila) po 42 gld. za podučevanje v sadjereji in gojenji slovensčine so dobili sledeči učitelji na Kranjskem: Mat. Rant v Šturji, Fr. Hudovernik v Dobropolji, Fr. Muhič v Verhu, L. Abram v Nemški loki, J. Lukan v Koprivniku, Fr. Praprotnik na Ježici, Fr. Govekar na Igu, J. Gantar pri Beli cerkvi, Ant. Gogola v Begunjih, Jos. Benedek v Planini, Jos. Korban v Vodichah, Fr. Golmajer v Dobu.

(Učitelji na slovenskih šolah — slovensčine nezmožni.) V Ribnici na slovenskem Štajerju je dobil nadučiteljsko službo učitelj z nemške šole v Arvežu, g. Zirngast, ki nima izpita iz slovensčine,

in ki baje slovenščino tudi slabo ume. (Tako se nam vsaj poročā; ako res ni, radi to preklīčemo.¹⁾ Ali morda ni bilo drugih kompetentov? Bili so, bili še trije drugi, ki so imeli postavna sprīčevala, in bili slovenščino zmožni. — Spominjamo se pri tej prilīki nekaterih slučajev, ko so prosili učitelji na slovenske šole, pa niso imeli izpita iz nemščine, pa se jih radi tega ni hotelo sprejeti. Bati se je, da bode veljalo to-le načelo: Za slovenske šole naj se dobro nemško zna, ali vsaj dobro nemško misli; slovenščine znati treba ni, a podučevati v njej celó ne. — Na slovensko-nemško šolo v Bleiburgu na Koroškem postavljena sta učitelj in učiteljica, ki nista slovenščine zmožna, — poročā „Gospodar“. Tako delajo tudi na Pruskem pri ponemčevanji poljskih šol.

(O koroškem šolstvu), zlasti na slovenskem delu, ne moremo nič veselega poročati. Kakor iz časnikov pozvedujemo, nastavljajo se na slovenske in slovensko-nemške šole učitelji, ki znajo slovenski malo ali nič. Mnogo slovenskih šol, posebno v velikovskem okraju je brez učitelja; zastonj se službe za ta mesta razpisujejo. Pri razpisih se je od prosilcev za te službe prvotno znanje slovenščine zahtevalo, a zdaj beremo v koroškem šolskem listu, da naj prosilci za te slovenske šole znanje slovenščine samo v „im vorhandenen Falle“ dokažejo. — Pa tudi se slovenski učitelji na Koroškem pri svojih zborih največ o tem posvetujejo, kako bi nemščino slovenskim otrokom v glavo ubijali. Pri nekem zboru v Borovljah so sklenili, da ne zadostuje samo učenje nemških besed in prestavljanje, ampak učitelj (n. b. slovenski) naj z otroci (s slovenskimi) kar nemški govori. O pedagogiji!?

(Za nadučitelje in ravnatelje.) Na neko vprašanje (menda od češkega deželnega šolskega sveta) je naučno ministerstvo odločilo, da nadučitelji in ravnatelji ljudskih in meščanskih šol niso dolžni kancelijske potrebščine plačevati s svojo opravilno doklado, katera je en del njihove plače in torej v porabo njihovim osebnim potrebščinam določena, ampak da spadajo stroški kancelijski k stvarnim šolskim potrebščinam.

(Šoli svetinski pri Celji) je presvitli cesar podaril 200 glid. podpore k zidanju šole.

(† Umerl) je g. Melher, učitelj v Kazazah na Koroškem, kjer je slovensko šolstvo v narodnem obziru v žalostnem stanju. Pokojnik je bil zvest naročnik „Slovenskega učitelja“, kakoršnih bi se na Koroškem več želeli; kajti sedanje seštejemo lahko na perste.

(Začasni učni in šolski red) od 20. avgusta 1870 se bode po deželnih šolskih svetih pregledoval, da se potem kot stalna naredba proglasi. O tem hočemo tudi mi v kratkem kaj več povedati.

(Malo prošnje) ima naše uredništvo do spoštovanih dopisnikov in prijateljev našega lista v tej zadevi, da bi mu bolj pogostoma poročali o premembah pri učiteljstvu. Da se napiše dopisnica, za to nima nihče dosti truda, niti dosta stroškov, a nam je in še več pa našemu čitateljstvu jako vstroženo.

(4. številko) našega lista poslali bodemo samo onim p. n. gospodom, ki so vsaj lansko naročnino plačali, ali onim, ki so se oglasili, da bi še radi naročniki ostali.

(Nekateri gg. naročniki), ki so po društvenem blagajniku ali tiskarni česa od nas zažele, naj ne zameriyo, ako se jim takoj ne pošlje, kajti poročati je treba o takih naročilih odboru v Ljutomer.

(Popravek.) V zadnji (2.) številki „Sl. Učitelja“ na strani 25, v predzadnji versti naj se čita mesto: „Zemlja je 20¹/₂ milj oddaljena . . .“ „Zemlja je 20¹/₂ milijonov milj . . .“

¹⁾ Tudi „Nar.“ ima enako poročilo.

Razpisi učiteljskih služeb po Slovenskem.

Na Štajerskem: Učiteljska služba v Cirkovcih (2razr., okr. i. p. Ptuj) s 550 (385) in stan. na kr. š. svet. Podučiteljska služba pri sv. Petru pri Radgoni (3razr.) s 480 (360) do 25. febr. na kr. š. sv. Služba učitelja ali podučitelja pri sv. Jurji na Ščavnici (3razr.) s 550 (440) do 24. febr. na kr. š. svet. Podučiteljska služba pri sv. Ani (pri Cmureku) s 440 (330) in stan. do 20. febr. na kr. š. svet. Učiteljska služba v Zdolah (1razr.) s 550 gld. in stan. do 25. febr. na kr. š. svet.¹⁾

Na Kranjskem: Nadučiteljska služba v Št. Vidu pri Zatičini s 550 gld. in stan. do 28. febr. na kr. š. svet. Več učiteljskih služeb v Postojnskem okraju (brez obroka). Nadučiteljska služba v Kostanjevici s 550 gld. in stan. do 11. m. na kr. š. svet.

Na Koroškem: Učiteljske službe v Švabeku, Trušnjah, sv. Mihaelu in Kazazah, podučiteljske službe v slov. Rudni, Libeličah, sv. Mihaelu pri Pliberku do 25. febr. na okr. š. sv. v Velikovec.

V Istri: Učiteljske službe v Pasjej vasi (500), v Ospu, Borštu, Ricmanji, Klanci, Lonki in Montu (400) do 19. febr. na okr. š. sv. v Kopru.

Premembe pri učiteljstvu po Slovenskem.

Na Štajerskem: Gspdčna. Travniček (iz Šoštanja), podučiteljica v Teharjih, g. Fr. Slemenšek (iz Vojnika), suplent v Blanci, g. J. Steble, podučitelj v Ponkvi, je umrl.

Na Kranjskem: Gspdčna. Zof. Haufen, učiteljica v Planini.

Na Koroškem: G. Ivan Klein, nadučitelj v Rožeku.

¹⁾ Pri službah, katere mi priobčujemo, zahteva se znanje slovenščine. Ured.

Učiteljska služba

na enorazrednici v Št. Lenartu poleg Laškega terga z dohodki III. razreda in prostim stanovanjem se razpisuje.

Prositelji imajo svoje prošnje do 15. februarja 1877 poslati krajnemu šolskemu svetu v Št. Lenartu poleg Laškega terga.

Okrajni šolski svet Laški terg, dne 29. januarja 1877.

Pervosodnik: Haas m. p.

„OBČNA ZGODOVINA“ za narodne in meščanske šole.

(Poslovenil Ivan Lapajne.)

Dobiva se po 25 kr. (kedor vzame 10 istisov po 20 kr.) v Ljutomeru pri „Učiteljskem društvu za slovenski Štajer“ in v Ljubljani pri M. Gerber-ju. 3—4